

Sub-program tematic:
„Creșterea competitivității sectorului pomicol”

PNDR 2014-2020

1. CADRUL LEGAL

Programul sub-tematic „Creșterea competitivității sectorului pomicol” sprijină atingerea obiectivelor Fondului European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) descrise în Regulamentul **privind susținerea dezvoltării rurale prin FEADER**, la art. 4:

1. competitivitatea agriculturii,
2. gestiunea durabilă a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice,
3. dezvoltare teritorială echilibrată a zonelor rurale.

Programul sub-tematic „Creșterea competitivității sectorului pomicol” răspunde priorităților UE pentru dezvoltarea rurală descrise în Regulamentul **privind susținerea dezvoltării rurale prin FEADER** articolul 5, paragrafele:

- (1) (a) (b) (c) favorizarea transferului de cunoștințe, a inovației în agricultură și a formării profesionale în agricultură;
- (2) (a) (b) îmbunătățirea competitivității agriculturii și întărirea viabilității exploatațiilor agricole, punând accentul în special pe restructurarea exploatațiilor agricole cu probleme structurale și cu un grad redus de participare la piață, exploatații orientate spre piață în sectoare specifice; facilitarea reînnoirii generațiilor în sectorul agricol;
- (3) (a) (b) promovarea organizării pe lanțul alimentară și gestiunea riscurilor în agricultură;
- (4) (b) (c) îmbunătățirea gestiunii apei și a solului.

Programul sub-tematic „Creșterea competitivității sectorului pomicol” corespunde cerințelor din articolul 8 referitor la sub programele tematice, paragraful (2): „Sub-programele tematice pot de asemenea să fie dedicate unor nevoi specifice în ceea ce privește restructurarea sectoarelor agricole având impact semnificativ asupra dezvoltării unei zone rurale specifice”.

2. ANALIZĂ SWOT, SITUAȚIA PREZENTĂ

2.1 Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Condiții pedoclimatice favorabile pentru pomicultură • Existența unei tradiții a pomiculturii și a unor bazine pomicole consacrate • Forța de muncă ieftină • Piață de desfacere internă și externă • Existența unor stațiuni de cercetare în pomicultură performante sau cu potențial • Existența unei baze de resurse genetice cu soiuri locale și portaltoi adaptați la condițiile de climă și sol din România și potențial de ameliorare pentru a deveni competitive pe piață europeană • Potențial ridicat de conversie rapidă la producția ecologică • Sector în dezvoltare: numărul mare de plantații pomicole permite o mai mare flexibilitate, precum și posibilitatea de creare/adaptare a noi structuri de comercializare • Prezența stațiilor pomicole în majoritatea bazinelor pomicole	<ul style="list-style-type: none"> • Plantații îmbătrânite, ritm redus de regenerare^{1 2} • Sector nerestructurat și parțial necompetitiv • Lipsa unei strategii sectoriale • Tehnologii de producție învechite și necompetitive • Suprafața pomicolă în declin³ • Producție de fructe în declin⁴ • Productivitate scăzută față de media europeană • Număr mare de plantații pomicole fărâmițate la 0,3-2,0 ha proprietar (19%) • Capacitate foarte redusă de investiții în reconversie, condiționare, depozitare, procesare, ambalare, transport • Discrepanța dintre costurile de înființare relativ ridicate și posibilitatea actualizării lor într-o perioadă de timp fezabilă • Număr mare de exploatații pomicole individuale (88%) față de societăți și asociații (10%) • Grad redus de asociere și organizare pe filieră; lipsa unui cadru reprezentativ la nivel național • Situația economică precară a stațiilor pomicole • Insuficient material de plantat produs de pepinierele românești (2 milioane de pomi față de un necesar de 8-10 milioane) • Slabă administrare a resurselor genetice locale • Lipsa unei rețele comerciale structurate care să corespundă specificității tipurilor de exploatații • Acces redus al proprietarilor de

¹ Toate cifrele din document ce se referă la situația plantațiilor pomicole din Romania sunt orientative și necesită actualizare pe baza datelor statistice oficiale

² În 2009, 2647 ha plantații tinere dintr-o suprafață totală de peste 135.000 ha

³ 121.837 ha (din care 3783 ha teren în pregătire pentru livezi) în 2010, 135.000 ha în 2009 (din care 53.000 ha în declin și abandonate, 80.000 ha în exploatare) față de 340.000 ha în 1927 și 356.000 ha în 1980

⁴ 616.000 tone producție de fructe în 2009 față de 1.030.000 tone în 1927 și 1.417.000 tone în 1980

	<p>exploatații pomicole la activități de asistență tehnică/proiectare & consultanță specializate</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lipsa unui sistem de creditare/investiții dedicat (cu perioadă de grație până la intrarea pe rod a livezilor) • Piața națională dominată de oferta externă • Nivelul foarte ridicat al evaziunii fiscale pentru fructele importate • Lipsa unui sector de procesare ca alternativă la desfacerea fructelor proaspete • Lipsa școlilor profesionale și a liceelor de specialitate, și implicit lipsa tehnicienilor și a muncitorilor calificați; • Mobilitatea scăzută a forței de muncă pentru activitățile sezoniere
<p>Oportunități</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reorientarea interesului consumatorilor către fructele românești • Creșterea consumului de fructe și a preferinței consumatorilor pentru produsele care le pot asigura o viață sănătoasă • Oportunități oferite de programe care promovează consumul de fructe proaspete (ca de exemplu introducerea programelor de consum de fructe în școli) • Acțiuni de adaptare la schimbările climatice care reclamă plantarea de pomi fructiferi • Interesul pentru dezvoltarea producției de fructe în sistem ecologic • Reorientarea interesului consumatorilor către produse/piețe locale, ecologice, circuite scurte • Creșterea cererii de produse ecologice la nivel european • Prezervarea livezilor tradiționale • Dezvoltarea culturilor integrate implicând pomi fructiferi • Existența fondurilor europene pentru modernizarea exploatațiilor agricole atât din perspectiva echipamentelor, mașinilor și utilităților necesare, cât și din perspectiva calității soiurilor de pomi fructiferi 	<p>Riscuri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Efectele adverse ale schimbărilor climatice • Noi acorduri de liber schimb și creșterea competitivității internaționale • Creșterea costurilor cu energia și cu forța de muncă • Depopularea mediului rural • Producția insuficient conectată la piața locală și europeană • Lipsa unui registru/cadastru pomicol • Capacitatea scăzută de cofinanțare (credite bancare greu accesibile) • Cadrul legal neclar (ca de exemplu aspectele legate de cadastru, de calificarea juridică a proprietății funciare, etc.) • Cadrul fiscal instabil și dificultățile legate de fiscalizare • Folosirea de material săditor din import (soiuri și portaltoi) neadaptat la condițiile pedoclimatice

<ul style="list-style-type: none"> • Real potențial de dezvoltare în categoria fermelor de peste 2 ha (pondere însemnată a exploatațiilor pomicole cu suprafețe cuprinse între 2-5 ha și 5-20 ha) • Organizarea unei filiere puternice în sectorul pomicol • Cerere mare de resurse genetice locale • Cererea crescândă pentru unele soiuri/mărci comerciale de fructe locale • Accentul UE pe inovare și cercetare aplicativă • Dezvoltarea altor forme de activitate economica pentru valorificarea producției locale precum vânzarea în fermă, agroturism, etc. 	
--	--

2.2 Situația curentă a sectorului pomicol

A. *Context socio-economic general în zonele pomicole din România*

- În ultimii 23 de ani, sectorul pomicol a fost într-un declin constant, cu consecințe negative nu doar asupra dezvoltării economice a mediului rural ci și asupra calității vieții comunităților din zonele pomicole tradiționale și contribuției acestui sector la protejarea mediului.
- Fărămițarea excesivă a terenurilor din zona colinară, favorabilă culturilor pomicole.
- Slaba asociere pe nivel tehnologic și mai ales în valorificarea producției de fructe.
- Restituirea proprietăților și a privatizării fermelor de stat și-a lăsat amprenta asupra patrimoniului pomicol.
- Concurența utilizării neagricole a terenurilor (în special în scopuri rezidențiale) a dus la defrișarea sau abandonarea plantațiilor din jurul marilor aglomerații urbane unde multe dintre acestea erau localizate.
- În privința **tinerilor fermieri**: în 2010, în România, la nivel național, numai unul din zece fermieri avea vârsta mai mică de 40 de ani.
- În privința **forței de muncă**: având în vedere structura exploatațiilor și forma proprietății, predomină în general gospodăriile familiale, exploatațiile pomicole individuale (88%) față de societăți și asociații (10%). Cele mai multe exploatații folosesc forța de muncă existentă, în regie proprie.
- **Mecanizarea agriculturii în zonele pomicole** este slabă, comparativ cu alte sectoare agricole (cel cerealier, spre exemplu) iar specializarea fermelor este redusă. Aceste aspecte se reflectă negativ în productivitatea, profitabilitatea și competitivitatea acestor exploatații.

B. Performanța sectorului pomicol din România și nevoi de dezvoltare

- Din punct de vedere valoric, fructele ocupă locul opt în producția agricolă și locul cinci în producția vegetală din România. **În anul 2008, producția pomicolă a ocupat o pondere de 4,9% în valoarea producției agricole și de 7,1% în valoarea producției vegetale.**
- Din punct de vedere al cantității de fructe produse de România, dacă în 1990 producția de fructe însuma peste 1,4 milioane de tone, **în 2009, acesta a fost de numai 616 000 de tone.**
- **Suprafața totală cultivată cu pomi** în 2009 a fost de 135.000 de hectare. În ultimii 23 de ani, **suprafața pomicolă a României a cunoscut o scădere accentuată de 57%** față de 313.380 de hectare cultivate în 1990.
- Totodată, în perioada 1990-2008, **numărul total de pomi fructiferi s-a diminuat cu 28%**. După 1990, sectorul pomicol din România a cunoscut un declin continuu. Cu excepția plantațiilor de nuc care s-au menținut la un nivel relativ constant (+2%), toate celelalte specii au evoluat negativ: la măr și la păr, numărul de pomi a scăzut cu 38%, respectiv 35%. Plantațiile de piersic au înregistrat o diminuare drastică de 78%.
- Principalele specii cultivate (în funcție de suprafață) sunt cele de prun (43,8%), măr (42,4%), cireș și vișin (5%), păr (2,5%), cais (2,2%), piersic (1,8%), nuc (0,9%).
- Deși evoluția exportului de fructe este în general instabilă, cu fluctuații majore de la un an la altul, din 2008 exporturile de mere au înregistrat o creștere semnificativă și constantă însă cu o producție de calitate medie. Aceste exporturi sunt realizate de un grup restrâns de mari producători, care au preluat suprafețe pomicole extinse de la fostele ferme comuniste și a căror producție este axată pe realizarea de fructe pentru consum și industrializare.
- Aproximativ jumătate din exporturi sunt destinate producției industriale. Crearea unei filiere pomicole competitive și complete presupune deschiderea unor oportunități de investiții pentru producția de consum de calitate, precum și spre sectorul de procesare cu valoare adăugată ridicată.
- În privința mărimii exploatațiilor pomicole, după desființarea plantațiilor din structurile de tip socialist de 200-300 de hectare pe unitate și după retrocedarea terenurilor începând cu anii 1990, culturile pomicole au fost fărâmițate în parcele mici.
- **Din suprafața totală cultivată, exploatațiile agricole de până la două hectare au o pondere de 19%. Există un real potențial de dezvoltare în categoria fermelor de peste 2 ha, ponderea exploatațiilor pomicole cu suprafețe cuprinse între 2-5 ha (28%) și 5-20 ha (28 %) fiind însemnată.**
- **În general exploatațiile pomicole sunt de mici dimensiuni și au o capacitate financiară redusă.** De asemenea, predomină culturile în sistem extensiv, cu un randament de producție redus.

- Dintre suprafețele cultivate, **cele mai multe sunt acoperite de livezi îmbătrânite (54%) sau aflate în declin (51%)**. Ritmul de regenerare este foarte scăzut. În ultimii 20 de ani, **mai mult de jumătate din suprafețele pomicole au fost defrișate/abandonate, acestea devenind focare de infecție pentru celelalte livezi/culturi** din cadrul zonelor pomicole. În 2009 au fost recenzate numai 2457 de hectare de plantații tinere
- **Consolidarea proprietăților pomicole** trebuie să se facă în jurul proprietății mijlocii, concentrată pe culturi pomicole specializate, strâns legate de condițiile de climă, de sol și conectată la nevoile pieței.
- Astfel, sectorul pomicol românesc se confruntă cu o **nevoie acută de investiții în lucrări tehnice de reconversie**, pentru reînființarea unor plantații în declin sau înființarea unor noi.
- Întinerirea exploatațiilor pomicole cu soiuri noi sau ameliorate de pomi, cu specii îmbunătățite calitativ și din punct de vedere al capacității de producție, cu o rezistență crescută la boli și dăunători, **va avea un impact pozitiv atât asupra competitivității sectorului cât și asupra unei folosiri durabile a resurselor de apă și sol**, și protejării biodiversității prin folosirea unui număr mai mic de tratamente. Soiurile utilizate în noile plantații pomicole trebuie să fie bine adaptate condițiilor pedoclimatice specifice fiecărei zone de cultură.
- **Capacitatea internă de a răspunde nevoilor de material săditor de calitate este însă redusă**. Suprafețele deținute de pepiniere (plantații mamă de ramuri altoi, marcotiere, plantații mamă de seminceri, școală de puiți etc.) sunt foarte mici. De exemplu, marcotiarele pot asigura maxim 20-30% din necesar.
- Față de un necesar anual de aproximativ 10 milioane de pomi, producția realizată de pepinierele interne este de abia 1,5 - 2 milioane de pomi.
- Pe lângă insuficiența materialului săditor se adaugă și **rata mică a pomilor altoiți pe portaltoi care să permită tehnologii super-intensive (38%)**.
- Mai mult, **în România se produce în special material Conformitas Agraria Comunitatis (CAC) – 70%-80% din totalul de portaltoi, ramuri altoi sau pomi altoiți**. Materialul săditor CAC îndeplinește doar condițiile minimale referitoare la identitatea și puritatea soiului și nu asigură sănătatea virotică a materialului săditor ceea ce creează un **dezavantaj competitiv pentru producția locală de fructe**.
- În plus **portabilitatea port-altoilor și a soiurilor achiziționate din străinătate la condițiile pedoclimatice din România este considerată insuficientă** de către producătorii de fructe. Totodată, **piața locală este puternic orientată spre produse cu tradiție în România**⁵, realizate de institutele de pomicultură românești. Soiurile

---

⁵ soiurile de măr Domnesc, Parmen auriu, Crețesc, Ionatan, Pătul etc.; soiul de păr Păstrăvioare, soiurile de prune Tuleu Gras, Grase Românești, Vinete Românești etc.; soiurile de cireș Boambe de Cotnari, Pietroase de Leordeni, Drăgănele de Pitești, soiurile de vișin Crișana, Mocănești etc.; soiurile de nuc Sibîșel, Novaci, Jupânești, etc

mai noi sunt însă mai puțin cunoscute. În aceste condiții, **creșterea competitivității pomiculturii trebuie corelată cu refacerea sistemului de pepiniere din România.**

- După căderea regimului comunist, după desființarea fostelor cooperative și Întreprinderi Agricole de Stat (IAS) și retrocedarea terenurilor agricole către proprietarii individuali, filiera pomicolă a intrat într-un proces de destructurare. Acesta a condus nu numai la un grad ridicat de fragmentare a proprietății, la apariția exploatațiilor orientate spre autoconsum și semi-subzistență, dar și la **dificultăți privind sistemele de producție și valorificare: accesul pe piață, infrastructura de condiționare, depozitare, procesare, ambalare, transport.**
- Pentru eficientizare economică a plantațiilor este nevoie de promovarea unor structuri de producție moderne, specializate.
- **Dotarea plantațiilor pomicole cu mijloace tehnice și echipamente moderne este absolut necesară.** Lipsa resurselor pentru realizarea de investiții face ca plantațiile funcționale în România să aibă acces redus la echipamente moderne pentru cultivare și recoltare, performante în raport cu structura pomicolă existentă.
- Facilitățile și echipamentele de stocare, procesare și marketing sunt insuficiente. În prezent, România are **o capacitate de depozitare a fructelor de aproximativ 13% din totalul producției**, iar din totalul depozitelor, peste **12%** sunt nefuncționale deoarece nu au toate dotările necesare.
- De asemenea, există o capacitate foarte redusă de investiții în tehnici moderne de irigații sau în sisteme de protecție împotriva intemperiilor atmosferice (ex. plase de protecție împotriva grindinei).
- **Insuficiența serviciilor de asistență tehnică și consultanță specializate trebuie tratată cu atenție.** Sectorul pomicol are nevoie de mobilizarea și pregătirea resurselor de cunoaștere pe întreaga filieră: etapele tehnice ale măsurii de reconversie, producție, condiționare, ambalare, depozitare, expediție, transport, procesare, marketing, promovare etc.

C. Mediu și buna gestionare a solurilor

- Scăderea numărului de pomi a diminuat considerabil contribuția pe care aceștia o aveau la **stabilizarea solurilor**. Rolul lor este cu atât mai important cu cât bazinele pomicole tradiționale sunt situate în zona colinară a României, cu terenuri în pantă, cu soluri argiloase.
- În plus, **depopularea constantă a comunităților rurale** din zonele pomicole, cauzată de reducerea activităților economice legate de pomicultură creează un risc de mediu major pe termen mediu-lung pentru zonele de deal din România.
- Folosirea sistemelor de irigații este redusă, acoperind doar 1% (cca 1000 -1500 ha) din suprafețele pomicole. Cererea pentru astfel de sisteme este crescută, pentru că garantează astfel calitatea produselor și stabilitatea producției.

3. STRATEGIA ALEASĂ

3.1. Obiectiv general:

Creșterea competitivității sectorului pomicol prin reabilitarea și diversificarea patrimoniului pomicol, realizarea de investiții în capitalul uman, în modernizarea fermelor și în gestionarea eficientă a resurselor naturale.

3.2. Obiective specifice:

A1. Dezvoltarea unui sector pomicol competitiv prin:

- înființarea de noi plantații, de toate tipurile, în funcție de specificul pedoclimatic al zonei pomicole și de cerințele pieței (exploatații super-intensive, intensive, extensive, ecologice);
- realizarea de investiții în întinerirea/ reconversia culturilor pomicole;
- realizarea de investiții în modernizarea exploatațiilor pomicole și creșterea competitivității economice și de mediu a acestora;
- sprijinirea investițiilor în echipamente și utilaje performante pentru condiționare, depozitare, procesare ambalare, transport precum și pentru creșterea calității și cantității producției pomicole (inclusiv investiții pentru eficientizarea sau crearea unor sisteme de irigații noi și infrastructură pentru bunul management al apei) sprijinirea instalării tinerilor fermieri;
- dotarea fermelor cu utilajele aferente înființării, întreținerii plantației și recoltării.;
- sprijinirea investițiilor pentru creșterea capacității de prelucrare a fructelor în fermă și transformarea lor în produse agricole și non-agricole;
- sprijinirea construcției și renovării clădirilor specializate;
- acordarea de sprijin pentru organizarea circuitelor comerciale scurte și dezvoltarea unor sisteme de vânzare directă la fermă;
- acordarea de sprijin pentru fermele mici;
- reabilitarea pepinierelor, institutului și a stațiilor de cercetare capabile să răspundă nevoilor pieței pentru producerea de material săditor de înaltă calitate, adaptat condițiilor pedologice specifice;
- sprijinirea investițiilor în cercetare și inovare pentru speciile pomicole pe cale de dispariție, pentru menținerea și ameliorarea resurselor genetice și pentru realizarea de soiuri de pomi performante, adaptate condițiilor locale specifice.

A2. Prezervarea și valorificarea bazei genetice autohtone prin:

- practicarea unor măsuri de agromediu destinate prezervării livezilor tradiționale;
- redescoperirea, protejarea și valorificarea speciilor și soiurilor tradiționale de pomi fructiferi;
- dezvoltarea interesului consumatorilor pentru fructele "de altă dată";
- respectarea condițiilor fitosanitare pentru prevenirea răspândirii dăunătorilor, contaminării, etc.

B. Creșterea organizării pe filieră și stabilizarea veniturilor prin:

- sprijinirea participării pe piață a producătorilor primari și creșterea nivelului de organizare al acestora;
- acordarea de sprijin pentru creșterea nivelului de valoare adăugată generată de producția de fructe;
- promovarea managementului de risc în pomicultură;
- creșterea calității produselor pomicole, integrarea producătorilor primari în scheme de calitate (inclusiv pentru promovarea unor soiuri de fructe IGP), pentru marketing și promovare.

C. Creștere accesului producătorilor la servicii de instruire, de asistență tehnică și la consultanță specializată prin:

- realizarea de investiții în capitalul uman, formare vocațională și antreprenorială;
- constituirea de servicii de extensie;
- dezvoltarea serviciilor de consiliere personalizată, care să răspundă nevoilor specifice ale pomiculturilor;
- cooperarea externă/internă, stagii, schimburi de experiență;
- dezvoltarea unor procese/produse inovatoare care să crească competitivitatea sectorului.

D. Diversificarea activităților în fermele pomicole prin :

- acordarea sprijinului pentru investiții neagricole în zonele rurale, ca de exemplu activități de agroturism, vizite la fermă, programe educative, pentru copii sau grupuri cu nevoi speciale.

4. SELECTAREA MĂSURILOR CARE SPRIJINĂ ATINGEREA OBIECTIVELOR SUB-PROGRAMULUI

4.1. PACHETUL 1 DE MĂSURI care sprijină atingerea obiectivului specific **A: Dezvoltarea unui sector pomicol competitiv** este format din următoarele măsuri: *Art. 18 Investments in physical assets; Art. 20 Farm and business developments; Art. 29 Agri-environment-climate; Art. 30 Organic farming; Art. 31 Natura 2000 and Water framework directive; Art. 32 payments to areas facing natural or other specific constraints; Art. 40 income stabilisation tool*

4.1.1. Creșterea competitivității economice și de mediu a plantațiilor pomicole (Art. 18)

Această măsură sprijină creșterea competitivității economice și de mediu a exploatațiilor pomicole, sprijinind investițiile pentru modernizarea bazei pomicole, pentru înnoirea plantațiilor pomicole, pentru introducerea noilor tehnologii de producție. Strategia de intervenție vizează:

- creșterea numărului de ferme pomicole competitive prin sprijinirea înființării și reconversiei de plantații pomicole, specializării producției, a diversificării exploatațiilor de pomi fructiferi, în funcție de specificul zonei pomicole și de cerințele pieței (exploatații super-intensive, intensive, extensive, ecologice);
- sprijinirea tinerilor fermieri și a micilor ferme orientate spre piață;
- orientarea spre calitate;
- îmbunătățirea și valorificarea resurselor genetice (în ceea ce privește materialul săditor)

Acțiuni finanțate în cadrul acestei măsuri:

- reconversia și înființarea plantațiilor pomicole:
  1. Defrișare (în cazul reconversiei)
  2. Achiziționarea materialului săditor
  3. Pregătirea solului
  4. Plantare
  5. Achiziționarea utilajelor aferente înființării, întreținerii plantației și recoltării
  6. Achiziționarea/instalarea sistemelor de susținere
  7. Alte sisteme specifice diverselor culturi (ex: sisteme de protecție precum plase antigrindină și prelate pentru protecție împotriva ploii la cultura de cireș, irigare prin microaspersiune pentru combaterea brumelor târzii, etc.)

- investițiile pentru eficientizarea sau crearea unor sisteme de irigații noi⁶, precum și infrastructura pentru bunul management al apei, construcțiile sau amenajările necesare exploatării plantațiilor ori sistemelor de irigație funcționând pe acestea (exemple:

---

⁶ Art. 46 (3) prin derogare, în statele membre care au aderat la Uniunea Europeană după 2004, investiții în instalații de irigații noi pot să fie considerate cheltuieli eligibile, acolo unde o analiză de mediu dovedește că investiția este durabilă și nu dăunează mediului.

adăpost pentru substanțe chimice, bazin pentru sistemul de irigații, adăpost pentru echipamentul computerizat de irigații, gard împrejmuitor, etc.);

- investiții pentru lucrări de îmbunătățiri funciare necesare pentru înființarea sau reconversia plantațiilor pomicole, precum: lucrări de amenajare și consolidare a solului, lucrări de terasare etc.
- alte investiții de infrastructură necesare monitorizării și protejării proceselor de producție (exemple: sisteme de monitorizare și control al parametrilor naturali din apă, aer, sol, sisteme de protecție împotriva prădătorilor și dăunătorilor naturali, etc.)

Speciile eligibile în cadrul acțiunilor de reconversie/ întinerire a plantațiilor sunt: măr, păr, prun, cireș de masă/industrial, cais, piersic, nectarin, nuc, gutui, vișin, alun, migdal, smochin, castan comestibil, struguri de masă, arbuști fructiferi.

Sprijinul acordat în cadrul acțiunilor de înființare și reconversie a plantațiilor agricole va fi acordat pentru constituirea plantației și pentru întreținerea ei în funcție de specia de pom plantată și de durata până la care noua plantație intră pe rod, în conformitate cu normativele tehnice pe specie aflate în *Anexa I*.

Sprijinul va fi acordat numai pentru material de plantat certificat.

Pentru a nu produce o pierdere brutală de venit beneficiarilor măsurii de reconversie a plantațiilor vechi prin scoaterea completă și într-o singură etapă a acestora din producție, solicitanții sprijinului pot opta pentru înlocuirea plantațiilor pomicole îmbătrânite în două etape egale, în primul sezon de la aprobarea proiectului și, la alegere, în al doilea sau al treilea sezon de la realizarea primei etape a reconversiei. În cazul în care solicitantul alege varianta de înlocuire a plantațiilor în doua etape, managementul financiar se va face separat pentru fiecare dintre acestea. Solicitantul care nu s-a achitat de obligațiile sale în prima etapă, va pierde dreptul la continuarea reconversiei în cea de-a doua etapă.

Suprafețele pentru care se acordă sprijin în cadrul acestei măsuri sunt cuprinse între 2 și 50 de hectare, indiferent dacă dețin o suprafață mai mare de plantație pomicolă⁷. Pentru formele asociative (grupuri de producători recunoscute preliminar, grupuri de producători, cooperative) sprijinul se acordă pentru o suprafață cuprinsă între 10 și 100 de hectare.

Finanțarea cheltuielilor eligibile pentru înființarea de plantații și reconversia plantațiilor pomicole, precum și a construcțiilor sau amenajărilor necesare exploatarei plantațiilor ori sistemelor de irigație funcționând pe acestea, se va face pe baza unor devize, pentru fiecare cultură, conținând costuri standard pe hectar de cultură, până la intrarea pe rod, conform Anexelor *J-K*.

Beneficiarii de sprijin financiar: producători agricoli individuali, grupuri de producători recunoscute preliminar, grupuri de producători, organizații de producători pentru cheltuieli neeligibile în cadrul pilonului I, companii care administrează exploatarea pomicole, institute și

---

⁷ Conform articolului 18 (2) sprijinul se acorda pentru ferme care nu depășesc o anumită suprafață, stabilită în SWOT

stațiuni de cercetare pomicolă. Sprijinul se acordă pentru toate tipurile de exploatații: super-intensive, intensive, extensive, ecologice.

Intensitatea sprijinului public:

Beneficiari	50%
Tânăr fermier, primii 5 ani de la instalare	+20%
Proiecte integrate	+20%
Investiții colective, proiecte depuse de grupuri de producători	+20%
Zone defavorizate	+20%
Operațiuni sprijinite în cadrul Parteneriatului European de Inovare (PEI)	+20% (max 90%)

O persoană fizică sau juridică poate beneficia de sprijin repetat prin Sub-programul tematic 'Creșterea competitivității sectorului pomicol' în perioada de programare 2014-2020 în limita unei suprafețe totale de 50 de hectare în cazul beneficiarilor individuali și de 100 de hectare în cazul formelor asociative.

Output indicators: *zzz exploatații sprijinite; yyy milion euro investiții; vvv hectare plantații tinere de pomi*

Procentul de buget din sub-programul tematic dedicat acestei măsuri va fi de x%.

4.1.2. Restructurarea/Modernizarea fermelor pomicole (Art. 18)

Această măsură sprijină creșterea competitivității economice a fermelor pomicole, sprijinind investițiile pentru modernizarea acestora.

Acțiuni finanțate în cadrul acestei măsuri:

- (i) achiziționarea utilajelor și echipamentelor pentru condiționare, depozitare, răcire, conservare, sortare, ambalare în fermă și transport;
- (ii) achiziționarea utilajelor și echipamentelor pentru creșterea capacității de prelucrare a fructelor și transformarea lor, precum și pentru ambalare și transport;
- (iii) construirea sau renovarea clădirilor specializate pentru depozitare, răcire, conservare, procesare, transformare și operațiuni logistice;
- (iv) sprijin pentru alte investiții de realizare/reabilitare a infrastructurii în fermele pomicole pentru: drumuri de acces către fermă/exploatații (aflate pe teritoriul fermei/exploatației), furnizarea energiei și gestionarea apelor.
- (v) sprijin pentru comercializare și dezvoltarea unor sisteme de vânzare directă la fermă prin achiziționarea de echipamente, construirea sau renovarea clădirilor de depozitare, prezentare, vânzare etc.;

Investițiile prevăzute mai sus se vor finanța în baza normativelor standard de costuri corespunzătoare fiecărei culturi eligibile, atașate în Anexele L-M. Respectivele normative sunt întocmite pentru a permite sectorului accesarea în condiții competitive a soluțiilor tehnologice fiecărei specii pomicole.

Beneficiarii de sprijin financiar: producători agricoli individuali, grupuri de producători recunoscute preliminar, organizații de producători pentru cheltuieli neeligibile în cadrul pilonului I, companii care administrează exploatații pomicole, institute și stațiuni de cercetare pomicola. Sprijinul se acordă pentru toate tipurile de plantații: super-intensive, intensive, extensive, ecologice.

Intensitatea sprijinului public:

Beneficiari individuali care dețin pana la 50 de hectare	50%
Beneficiari individuali care dețin între 50-100 de hectare	40%
Beneficiari individuali care dețin mai mult de 100 de hectare	30%
Tânăr fermier, primii 5 ani de la instalare	+20%
Proiecte integrate	+20%
Investiții colective, proiecte depuse de grupuri de producători	+20%
Zone defavorizate	+20%
Operațiuni sprijinite în cadrul Parteneriatului European de Inovare (PEI)	+20%
	(max 90%)

Output indicators: zzz exploatații sprijinite; yyy milion euro investiții;

Procentul de buget din sub-programul tematic dedicat acestei măsuri va fi de x%.

4.1.3. Instalarea tinerilor agricultori (Art. 20)

Această măsură contribuie la obiectivul creșterea competitivității economice a fermelor pomicole, sprijinind înnoirea generațională în pomicultură

Acțiuni finanțate în cadrul acestei măsuri:

- plată unică pentru tinerii fermieri care se instalează sau preiau pentru prima dată o fermă pomicolă în calitate de conducători ai acesteia

Beneficiarii de sprijin financiar: tineri fermieri, cu vârsta cuprinsă între 18-40 de ani, care se instalează pentru prima dată într-o exploatație agricolă în calitate de conducători ai acesteia și se angajează să obțină competențele și calificările profesionale necesare în raport cu activitatea pe care urmează să o desfășoare (x luni perioadă de grație?). Aceștia trebuie să prezinte un plan de afaceri pe x ani care să cuprindă o analiză a activităților fermei și strategia pentru îmbunătățirea competitivității și durabilității acesteia, inclusiv aspectele de mediu, aspecte organizaționale, nevoi de dezvoltare, nevoi de investiții, perspective economice și financiare.

Cel puțin 50% din suma trebuie folosită pentru investiții în fermă, pentru modernizarea și dezvoltarea exploatației, inclusiv achiziționare de teren.

Intensitatea sprijinului public:

Un premiu de maxim 70,000 Euro, plătit în cel puțin 2 tranșe anuale, pe durata a cel mult 5 ani, plata ultimei rate fiind condiționată de implementarea corectă a planului de afaceri

Output indicators: zzz tineri fermieri sprijiniți, yyy milion euro investiții;

4.1.4. Investiții pentru dezvoltarea micilor exploatații pomicole (Art. 20)

Această măsură sprijină creșterea competitivității economice a micilor ferme pomicole, sprijinind investițiile pentru modernizarea acestora.

Acțiuni finanțate în cadrul acestei măsuri:

- plată unică pentru investiții în modernizarea, dezvoltarea, diversificarea activității micilor ferme pomicole.

Beneficiarii de sprijin financiar: producători agricoli, proprietari ai unei ferme mici, așa cum este ea definită în legislația națională. Aceștia trebuie să prezinte un plan de afaceri pe x ani care să cuprindă o analiză a activităților fermei și strategia pentru îmbunătățirea competitivității și durabilității acesteia, inclusiv aspectele de mediu, aspecte organizaționale, nevoi de dezvoltare, nevoi de investiții, perspective economice și financiare.

În cadrul acestei măsuri, sprijinul financiar va fi acordat fermierilor care, în momentul solicitării acestuia, participă în schema pentru micii fermieri.

Cel puțin 50% din suma trebuie folosită pentru investiții în fermă, pentru modernizarea, dezvoltarea, diversificarea exploatației, inclusiv achiziționare de teren.

Intensitatea sprijinului public:

Un premiu de maxim 15,000 Euro, plătit în cel puțin 2 tranșe anuale, pe durata a cel mult 5 ani.

Output indicators: zzz mici ferme beneficiare de sprijin, yyy milion euro investiții;

Procentul de buget din sub-programul tematic dedicat acestei măsuri va fi de $x\%$.

4.1.5. Pomicultura ecologică (Art. 30)

Această acțiune contribuie la obiectivul creșterea competitivității economice a fermelor pomicole prin îmbunătățirea calității și diversificarea producției de fructe exclusiv prin practicarea agriculturii ecologice.

Acțiuni finanțate în cadrul acestei măsuri:

- Plată anuală pentru exploatațiile pomicole care se supun unui proces de conversie de la agricultura convențională la practicarea agriculturii ecologice; pentru exploatațiile pomicole nou înființate în sistemul agriculturii ecologice; pentru menținerea în sistem a exploatațiilor certificate ecologic.

Beneficiarii de sprijin financiar: producători agricoli individuali, grupuri de producători recunoscute preliminar, grupuri de producători, organizații de producători, asociații profesionale sectoriale de profil și organizații intersectoriale de profil, companii care administrează exploatații pomicole. Exploatațiile trebuie să fie înregistrate în sistemul de agricultură ecologică, se află în perioada de conversie și/sau rămân în sistemul de agricultură ecologică cel puțin 7 ani de la încheierea acordului/contractului de finanțare.

Intensitatea sprijinului public:

- Plăți anuale de până la 900 de Euro/ha. Această sumă poate fi majorată în cazuri excepționale, pentru situații specifice justificate în programul de dezvoltare rurală.

Plățile vor fi acordate anual pentru a compensa beneficiarii pentru o parte sau totalitatea costurilor suplimentare sau a pierderilor de venit rezultând din angajamentele luate. În acest caz pot de asemenea să acopere costuri de tranzacție de o valoare de maxim 20% din prima acordată pentru angajamentele respective. Atunci când aceste angajamente sunt luate de grupuri de producători, nivelul maxim este de 30%.

Output indicators: creșterea numărului de exploatații pomicole înregistrate în sistemul agriculturii ecologice cu zzz%, yyy milion euro alocat acestei măsuri.

Procentul de buget din sub-programul tematic dedicat acestei măsuri va fi de x%.

4.1.6. Prezervarea plantațiilor pomicole tradiționale (Art. 29). Măsura de agricultură integrată fructe/ fâneată/ pășune

O particularitate a agriculturii colinare românești constă în existența livezilor - fâneată, care joacă un dublu rol: de plantații extensive de pomi fructiferi (pruni, corcoduși, meri, cireși, etc.), respectiv fâneată/ pășune. Aceste suprafață de livezi extensive joacă un rol deosebit în păstrarea biodiversității, peisajului și contribuie la combaterea eroziunii solului și la prevenirea poluării apelor cu nitrați. Există un risc crescut de abandonare sau de defrișare și pierderea avantajelor de mediu conferite de acest sistem integrat tradițional de producție fructe/ fâneată/ pășune.

Acțiuni finanțate în cadrul acestei măsuri:

- Plată anuală/ha pentru exploatarea pomicele care se angajează să continue exploatarea tradițională în sistem integrat și nemecanizat a plantațiilor extensive de tip tradițional cu rol multiplu livada/ fâneață/ pășune. Măsura finanțează pierderea de venit sau costurile adiționale generate de practicarea sistemului integrat tradițional și este condiționată de respectarea condițiilor fitosanitare pentru prevenirea răspândirii bolilor și dăunătorilor. Sprijinul se va acorda în limita unei densități minime/ maxime de pomi/ hectar.

Beneficiarii de sprijin financiar: producători agricoli individuali, asociații de fermieri, organizații neguvernamentale, grupuri de producători.

Intensitatea sprijinului public:

Plăți anuale de până la 900 de Euro/ha.

Output indicators: *nnn exploatarea care se angajează să continue exploatarea tradițională*

Procentul de buget din sub-programul tematic dedicat acestei măsuri va fi de x%.

4.2. PACHETUL 2 DE MĂSURI care sprijină atingerea obiectivului specific **B. Creșterea organizării pe filieră și stabilizarea veniturilor** *Art. 17 Quality schemes for agricultural products and foodstuffs; Art. 28 Setting up of producers group; Art. 37 Risk management; Art 38 Crop, Animal and plant insurance*

4.2.1. Sprijin pentru înscrierea fructelor în sistemele de calitate europene (AOP, IGP) *(Art.17)*

Această acțiune contribuie la obiectivul creșterea competitivității economice a fermelor pomicele prin îmbunătățirea calității producției de fructe și înregistrarea lor în registrele de calitate europene.

Acțiuni finanțate în cadrul acestei măsuri:

- Sprijin pentru participarea producătorilor la sistemele de calitate europene aplicabile în pomicultura (AOP, IGP); pentru participarea în sisteme de calitate naționale (art.17, lit. b) ; pentru participarea în sisteme de certificare voluntare recunoscute de Statele membre care corespunde ghidurilor de cele mai bune practici europene (art.17, c)

Beneficiarii de sprijin financiar: producători agricoli individuali, grupuri de producători recunoscute preliminar, grupuri de producători, organizații de producători pentru cheltuieli neeligibile în pilonul I, asociații profesionale sectoriale de profil și organizații intersectoriale de profil, companii care administrează exploatarea pomicele, institute și stațiuni pomicele de cercetare.

Intensitatea sprijinului public:

- Plată anuală (maxim 3000 de Euro/an) fixată pentru a compensa costurile care rezultă din participarea în sistemele susținute, pe o durată de maxim cinci ani.

Output indicators: 50 soiuri de fructe înregistrate AOP, IGP, în scheme naționale de calitate.

Procentul de buget din sub-programul tematic dedicat acestei măsuri va fi de $x\%$.

4.2.2. Înființarea grupurilor de producători (Art.28)

Această acțiune contribuie la obiectivul creșterea organizării pe filieră. Obiectivul specific este înființarea grupurilor de producători în sectorul pomicol în vederea obținerii de produse de calitate, prin aplicarea unor tehnologii de producție unitare și sprijinirea accesului la piață al membrilor acestora.

Acțiuni finanțate în cadrul acestei măsuri:

- Înființarea de grupuri de producători în sectorul pomicol, în vederea:
  - adaptării producției grupului de producători la exigențele pieței;
  - asigurării unei comercializări comune a producției pe piață, inclusiv pregătirea pentru vânzare, centralizarea vânzărilor și aprovizionarea en-grosiștilor;
  - stabilirii unor reguli comune în materie de informare asupra producției și comercializării;
  - altor activități care pot fi realizate de grupuri de producători cum ar fi dezvoltarea de competențe în privința exploatarei și comercializării, organizarea și facilitarea inovării.

Beneficiarii de sprijin financiar: grupurile de producători recunoscute oficial.

Intensitatea sprijinului public:

Sumă forfetară plătită în tranșe anuale pe durata primilor cinci ani de la recunoașterea grupului de producători, pe baza unui plan de afaceri. Suma este calculată pe baza producției comercializate anual de grup de producători. Sprijinul este limitat după cum urmează:

- la maxim 10% în primul an, 10% în anul al doilea, 8% în anul al treilea, 6% în anul al patrulea, 4% în anul al cincilea, pentru o producție comercializată de până la un milion de euro.
- la maxim 5% în primul an, 5% în anul al doilea, 4% în anul al treilea, 3% în anul al patrulea, 2% în anul al cincilea pentru producția comercializată care depășește un milion de euro.

Pentru ambele situații, suma maximă pe an primită de un grup de producători nu poate depăși 100.000 de euro.

Output indicators: x grupuri de producători în sectorul fructe

Procentul de buget din sub-programul tematic dedicat acestei măsuri va fi de $x\%$.

4.2.3. Asigurarea plantațiilor pomicele (Art. 38)

Această acțiune contribuie la obiectivul creșterea organizării pe filieră și stabilizarea veniturilor. Pomicultura este un sector agricol sensibil la factorii de risc (îngheț târziu sau zăpadă timpurie, secetă prelungită, grindină, ploi acide, atacurile bolilor și dăunătorilor, furtuni, vijelii, alunecări de teren etc.).

Având în vedere costul crescut al primelor de asigurare pentru plantațiile pomicele, în cadrul acestei măsuri **este finanțată 65% din prima de asigurare plătită de beneficiar.**

Beneficiarii de sprijin financiar: producători agricoli individuali, grupuri de producători recunoscute preliminar, grupuri de producători, organizații de producători pentru cheltuieli neeligibile în cadrul pilonului I, asociații profesionale sectoriale de profil și organizații intersectoriale de profil, companii care administrează exploatații pomicele, institute și stațiuni de cercetare pomicolă.

Output indicators: nnnn asigurări la care s-au oferit contribuții

Procentul de buget din sub-programul tematic dedicat acestei măsuri va fi de x%.

4.3. PACHETUL 3 DE MĂSURI care sprijină atingerea obiectivului specific C. **Creșterea accesului producătorilor la servicii de instruire, de asistență tehnică și de consultanță specializată** este format din următoarele măsuri: *Art. 15 Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare; Art. 16 Advisory services, farm management and farm relief services. Art. 36 Cooperare;*

Acest pachet de măsuri acoperă următoarele tipuri de acțiuni:

4.3.1. Dezvoltarea serviciilor de extensie și furnizarea de servicii de consiliere și asistență personalizate (Art. 16).

Activități finanțate:

- constituirea de servicii de consultanță în vederea prestării de servicii de consiliere, asistență, instruire, informare, etc.;
- formarea consultanților;
- consiliere personalizată pe teme economice, juridice, de management (al fermei, al resurselor financiare), comunicare, comercializare, etc.;
- acțiuni de consiliere pentru fermierii care doresc să se organizeze în grupuri/ organizații de producători;
- acțiuni de asistență personalizată pentru realizarea de investiții, asistență în încheierea de asigurări agricole, contractarea de împrumuturi bancare, asistență pentru întocmirea de planuri de afaceri și pentru accesarea de fonduri;
- acțiuni de instruire și asistență tehnică specifice nevoilor fiecărui beneficiar.

Beneficiarii acțiunilor de instruire, asistență tehnică, coaching etc.: fermieri activi, producători individuali sau membri ai unui grup de producători recunoscut preliminar/ai unei organizații de producători/ai unei asociații profesionale sectoriale de profil/ai unei organizații interprofesionale sectoriale de profil, lucrători într-un IMM de profil.

Beneficiarii de sprijin financiar: furnizorii de servicii de extensie și formare specializate în filiere pomicole, instituții de învățământ universitar și preuniversitar, organizații publice sau private, ferme demonstrative, institute de cercetare și stațiuni de cercetare de profil, grupuri de producători, organizații de producători, asociații profesionale sau interprofesionale din România sau Uniunea Europeană care organizează activități demonstrative, programe de schimb de experiență etc.

Intensitatea sprijinului public:

Pentru serviciile de consiliere: sprijin maxim de 1500 EUR/ consiliere.

Pentru formarea consultanților: 200 000 EUR pe o perioadă de 3 ani.

Output indicators: nnnn participanti, nnnn zile de formare, nnnn servicii consiliere prestate

Procentul de buget din sub-programul tematic dedicat acestei măsuri va fi de x%.

4.3.2. Acțiuni de instruire, informare și transfer de cunoștințe prin organizarea de ateliere, seminarii, activități demonstrative, coaching relevante pentru toată filiera pomicolă și sectorul fructelor (Art. 15), cum ar fi:

- informare asupra noutăților în materie legislativă, tehnică, asupra oportunităților oferite de diversele programe de finanțare, cerințelor în vederea conformității cu standardele europene, etc. ;
- pregătire în tehnologii moderne de pomicultură cuprinzând toate etapele: de la reconversie, creșterea calității și cantității producției, elemente de management, marketing și piață, asocierea și formarea grupurilor de producători, protejarea mediului, managementul durabil al resurselor naturale etc.;
- cursuri de perfecționare profesională (tehnice);
- instruire vocațională și antreprenorială;
- cursuri de formare în domenii non-tehnice, cum ar fi comunicare, leadership, planificare și negociere, managementul resurselor umane, abilități de prezentare, vorbire în public, etc. ;
- orientarea fermierilor (inclusiv a celor care au ferme mici, celor din agricultura ecologică) spre produse de calitate, cu înaltă valoare adăugată;
- ateliere și activități demonstrative în ferme și în stațiuni de cercetare;
- tutorat pentru tinerii fermieri;
- organizarea de schimburi de experiență între fermierii din România, dar și între fermierii din România și fermieri din EU, institute de cercetare și ONG-uri.

Beneficiarii acțiunilor de informare, instruire, etc. : fermieri activi, producători individuali sau membri ai unui grup de producători recunoscut preliminar/ai unei organizații de producători/ai unei asociații profesionale sectoriale de profil/ai unei organizații interprofesionale sectoriale de profil, lucrători într-un IMM de profil.

Beneficiarii de sprijin financiar: furnizorii de servicii de extensie și formare, inclusiv cei specializați în filiere pomicole, instituții de învățământ universitar și preuniversitar, organizații publice sau private, ferme demonstrative, institute de cercetare și stațiuni de cercetare de profil, grupuri de producători, organizații de producători, asociații profesionale sau interprofesionale din România sau Uniunea Europeană care organizează activități demonstrative, programe de schimb de experiență, etc. .

Furnizorii de servicii de transfer de cunoștințe, formare, instruire trebuie să dovedească că au capacitate necesară în privința calificării personalului, expertiza tehnică actualizată în privința celor mai noi tehnologii etc. .

Intensitatea sprijinului public:

Rata maximă de sprijin de 90%.

Output indicators: nnnn participanți, nnnn zile de formare, nnnn cursuri activate

Procentul de buget din sub-programul tematic dedicat acestei măsuri va fi de x%.

4.3.3. Acțiuni de cooperare între cel puțin doi parteneri din interiorul filierei pomicole (Art. 36) pentru:

- proiecte de dezvoltare a unor produse, practici, procese sau tehnologii noi în pomicultură;
- crearea de centre și rețele la nivel național pentru diseminarea de informații, cunoștințe, tehnologii de producție durabile, procesare, marketing, comercializare sau/și îmbunătățirea practicilor de mediu, adaptare la atenuarea sau combaterea schimbărilor climatice;
- activități de organizare logistică și promovare legate de dezvoltarea circuitelor scurte, piețelor locale etc.

Costuri eligibile: analize/studii, studii de fezabilitate, crearea unui plan de afaceri, strategii de dezvoltare, costuri legate de animarea unui cluster/unei rețele (organizarea de întâlniri, networking, recrutarea de noi membri etc.); costuri operaționale ale cooperării, costuri de promovare, costuri legate direct de implementarea unui plan de afaceri sau a unei acțiuni de inovare.

Beneficiarii acțiunilor de cooperare: fermieri activi, producători individuali sau membri ai unui grup de producători recunoscut preliminar/ ai unei organizații de producători/ ai unei asociații profesionale sectoriale de profil/ai unei organizații interprofesionale sectoriale de profil, ai unui cluster sau ai unei rețele.

Beneficiarii de sprijin financiar din cadrul măsurii 4.3.3: clustere sau rețele nou înființate sau cele care încep o activitate care le este nouă, grupuri de producători, organizații de producători, asociații profesionale sectoriale, organizații interprofesionale sectoriale. Sprijinul pentru cooperare în dezvoltarea unor produse, practici, procese sau tehnologii noi în pomicultură poate fi acordat și unor producători individuali.

Intensitatea sprijinului:

Costurile de înființare, funcționare, promovare a formei de cooperare vor fi finanțate în proporție de 100%.

Alte costuri (eg investiții) vor fi finanțate conform articolelor aferente din Regulament (eg Art. 18)

Output indicators: nnnn participanti, nnn programe de cooperare

Procentul de buget din sub-programul tematic dedicat acestei măsuri va fi de x%.

4.3.4: Acțiuni de cooperare în vederea inovării în sectorul pomicol. Măsuri EIP: Art 18.

Investments in physical assets; Art. 20 Farm and Business Development; Art 36. Cooperation

Acțiuni finanțate:

- înființarea și funcționarea grupurilor operaționale din cadrul PEI ale căror acțiuni vizează generarea de inovații privind produsul (ex. material săditor), serviciile (ex. de asistența tehnică și consultanța), modul de organizare privind procesul de producție și/sau valorificarea prin înființarea și funcționarea de grupuri operaționale.

Grupurile operaționale reunes o serie de actori (ex. producători, cercetători, consultanți, întreprinderi, camere agricole, ONG-uri) care elaborează un plan de acțiune și funcționează pe baza unui proiect care poate viza testarea de idei noi și/sau implementarea de proiecte pilot care să adapteze tehnici și practici deja existente în alte state membre, alte filiere agricole sau în alte regiuni, la cerințele pieței pe care o adresează fermierii beneficiari ai activității grupului operațional;

- costurile aferente animării zonei și a grupurilor operaționale în vederea interconectării membrilor, organizării de cursuri de formare, diseminării rezultatelor acțiunii de inovare, etc. (Art36 (5)(b))

Beneficiarii de sprijin financiar:

- Grupuri operaționale axate pe practici agricole inovatoare având efecte benefice asupra pomiculturii

Intensitatea sprijinului public:

Costurile de înființare, funcționare, promovare, animare a grupurilor operaționale vor fi finanțate în proporție de 100%.

Alte costuri (eg investiții) vor fi finanțate conform articolelor aferente din Regulament (eg Art. 18)

Output indicators: nnnn participanți, nnn grupuri operaționale

Procentul de buget din sub-programul tematic dedicat acestei măsuri va fi de x%.

4.4. PACHETUL 4 DE MĂSURI care sprijină atingerea obiectivului specific **D. Diversificarea activităților în fermele pomicole** este format din următoarea măsură: art. 20 Dezvoltarea exploatațiilor agricole și a întreprinderilor, para 1 lit. (b) investiții în activități non agricole.

4.4.1. Diversificarea activităților în fermele pomicole (*Art. 20*)

Acțiuni finanțate în cadrul acestei măsuri:

- Sprijin pentru investiții pentru desfășurarea unor activități de agroturism, vizite în fermă, programe educative, de divertisment sau terapeutice pentru copii sau grupuri cu nevoi speciale.

Beneficiarii de sprijin financiar: producători agricoli individuali, grupuri de producători recunoscute preliminar, organizații de producători pentru cheltuieli neeligibile în cadrul pilonului I, organizații neguvernamentale, companii care administrează exploatații pomicole, institute și stațiuni pomicole de cercetare.

Intensitatea sprijinului public:

Sprijin maxim de 70 000

Output indicators: zzz exploatații sprijinite; yyy milion euro investiții;

Procentul de buget din sub-programul tematic dedicat acestei măsuri va fi de x%.